

Program Droga do sukcesu w ramach projektu
Doradztwo zawodowe
2 Społeczne Liceum Ogólnokształcące w Białymstoku

Tytuł: *Droga do sukcesu*

Nazwa szkoły: *2 Społeczne Liceum Ogólnokształcące w Białymstoku*

Liczba godzin: *6 godzin doradztwo grupowe*

6 godzin doradztwo indywidualne (na 1 ucznia)

Czas trwania: *wrzesień 2018 – czerwiec 2019 rok.*

Wstęp

W procesie kształcenia są podejmowane działania wspomagające rozwój każdego uczącego się, stosownie do jego potrzeb i możliwości, ze szczególnym uwzględnieniem indywidualnych ścieżek edukacji i kariery, możliwości podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz zapobiegania przedwczesnemu kończeniu nauki. Jednym z zadań szkoły i innych podmiotów prowadzących kształcenie uwarunkowane zmianami zachodzącymi w otoczeniu gospodarczo-społecznym, na które wpływają w szczególności: idea gospodarki opartej na wiedzy, globalizacja procesów gospodarczych i społecznych, rosnący udział handlu międzynarodowego, mobilność geograficzna i zawodowa, nowe techniki i technologie, a także wzrost oczekiwań pracodawców w zakresie poziomu wiedzy i umiejętności pracowników jest doradztwo zawodowe.

Skutecznie prowadzone zajęcia doradztwa edukacyjno - zawodowego motywują do nauki i mogą zapobiec nieprzemyślanym decyzjom dotyczącym dalszej ścieżki edukacji i kariery młodych ludzi. Doradztwo powinno być kształtowane w duchu postawy **uczenia się przez**

Projekt „Droga do sukcesu” RPPD.03.01.02-20-0293/16 realizowany przez Powszechne Towarzystwo Oświatowe „Edukacja narodowa” im. Ks. Grzegorza Piramowicza w Białymstoku współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020

całe życie i być wspierane przez rodziców, dyrektorów szkół, nauczycieli wszystkich przedmiotów i otoczenie społeczne oraz pracodawców.

Cele

Celem doradztwa edukacyjno-zawodowego w liceum ogólnokształcącym jest przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania i zmiany decyzji edukacyjno-zawodowych uwzględniających:

- ✓ pogłębianie poznawania samego siebie,
- ✓ analizę informacji na temat rynku pracy i systemu edukacji oraz własnej wiedzy,
- ✓ rozwijanie kompetencji społecznych sprzyjających efektywnemu funkcjonowaniu w sytuacjach zawodowych,
- ✓ wsparcie uczniów w sytuacji wyboru,
- ✓ kształtowanie umiejętności aktywnego uczestnictwa na rynku pracy,
- ✓ przygotowanie do samodzielnego funkcjonowania na rynku pracy i mobilności zawodowej oraz uczenia się przez całe życie i uczestnictwa w całościowym poradnictwie kariery.

Treści i efekty nauczania

Treści	Efekty
Poznanie siebie(zasoby i ograniczenia)	
Odkrywanie specyficznych zdolności i umiejętności ucznia.	Uczeń: ✓ określa swoje mocne strony
Pomoc w realnej ocenie zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych.	w kontekście wyboru zawodu ✓ zna ograniczenia w tym wynikające

Projekt „Droga do sukcesu” RPPD.03.01.02-20-0293/16 realizowany przez Powszechne Towarzystwo Oświatowe „Edukacja narodowa” im. Ks. Grzegorza Piramowicza w Białymstoku współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020

Kształtowanie umiejętności samopoznania i samooceny.	ze stanu zdrowia do wykonywania określonych zawodów
Rozpoznawanie, kształtowanie i utrwalanie zainteresowań w tym zainteresowań zawodowych.	✓ przejawia postawę sprzyjającą rozwojowi zainteresowań i zdolności
Określenie zgodności posiadanych przez uczniów predyspozycji z realizowanym kierunkiem kształcenia.	✓ realnie ocenia zgodność własnego potencjału z wybranym kierunkiem kształcenia i wymaganiami rynku pracy
Świat zawodów i rynek pracy	
Dostarczanie informacji o zawodach, wymaganiach rynku pracy.	Uczeń:
Wskazywanie potrzeby porównania własnych wyborów z realiami ekonomicznymi.	✓ potrafi wyszukiwać i przetwarzać informacje o zawodach i rynku pracy
Zapewnienie uczniom poznania specyfiki lokalnego i regionalnego rynku pracy w aspekcie realizowanego kierunku kształcenia i kierunków pokrewnych.	✓ zna instytucje rynku pracy
Przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy.	✓ wie jak wyszukiwać informacje o lokalnym rynku pracy
Kształtowanie postawy przedsiębiorczości i kreatywności sprzyjających aktywnemu uczestnictwu w życiu gospodarczym.	✓ potrafi tworzyć dokumenty aplikacyjne
Przygotowanie ucznia do wejścia na rynek pracy	✓ jest przygotowany do kontaktu z pracodawcą
	✓ zna sposoby poszukiwania i zasady utrzymania pracy
	✓ zna formy zatrudnienia
Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	
Wskazanie różnorodnych dróg edukacyjnych prowadzących do zawodu.	Uczeń:
	✓ zna system edukacji (formalny

Przekazanie uczniom informacji o możliwościach kształcenia na różnych poziomach oraz etapach rozwoju zawodowego.	i pozaformalny) ✓ potrafi wyszukiwać i przetwarzać informacje o formach i placówkach kształcenia i sposobach
Przedstawienie możliwości zmiany lub kontynuacji kierunku kształcenia – reorientacja.	przekwalifikowania ✓ potrafi planować własny rozwój zawodowy
Przedstawienie możliwości nabywania kwalifikacji zawodowych w trakcie nauki w szkole.	
Przedstawienie aktualnej, pełnej oferty edukacyjnej dla absolwentów szkoły.	
Kształtowanie mobilności edukacyjnej i zawodowej.	
Kształtowanie postawy doskonalenia się przez całe życie.	
Przygotowanie do planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej.	
Kompetencje społeczne	
Kształtowanie umiejętności podejmowania decyzji.	Uczeń: ✓ jest świadomy konieczności podejmowania decyzji
Rozwijanie umiejętności wymiany i akceptacji poglądów innych osób.	✓ rodzice/opiekunowie biorą aktywny udział w wyborach edukacyjno – zawodowych uczniów
Rozwijanie umiejętności komunikowania się z otoczeniem.	
Rozwijanie umiejętności rozwiązywania konfliktów.	✓ podejmuje aktywność społeczną ✓ konstruktywnie komunikuje się

Kształtowanie aktywności społecznej.

i rozwiązuje konflikty

Sposoby realizacji

Metody i formy:

- ✓ praca grupach, parach, indywidualna
- ✓ pogadanka
- ✓ wykład
- ✓ warsztaty
- ✓ ćwiczenia
- ✓ testy, kwestionariusze
- ✓ dyskusja
- ✓ burza mózgów
- ✓ rozwiązywanie problemów
- ✓ symulacje
- ✓ drama
- ✓ autoprezentacja
- ✓ analiza przypadku
- ✓ projekt
- ✓ portfolio
- ✓ metody multimedialne
- ✓ gry diagnostyczno-symulacyjne

Środki:

- ✓ materiały biurowe
- ✓ tablica, flipchart
- ✓ ankiety, kwestionariusze, karty pracy
- ✓ filmy, nagrania
- ✓ sprzęt multimedialny

Projekt „Droga do sukcesu” RPPD.03.01.02-20-0293/16 realizowany przez Powszechne Towarzystwo Oświatowe „Edukacja narodowa” im. Ks. Grzegorza Piramowicza w Białymstoku współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020

- ✓ dostęp do Internetu
- ✓ gry - w tym interaktywne
- ✓ informatory, katalogi, broszury, ulotki
- ✓ teksty źródłowe
- ✓ bazy i analizy, statystyki
- ✓ akty prawne

Ewaluacja

Źródła informacji:

- ✓ uczniowie
- ✓ rodzice
- ✓ nauczyciele i specjaliści
- ✓ absolwenci

Metody:

- ✓ Ustna: pytania i odpowiedzi, zdania niedokończone, wywiad swobodny;
- ✓ Pisemna: ankieta dotycząca nabytej wiedzy, portfolio dotyczące znajomości samego siebie od ankiety pre do post, w tym wypełnione testy, kwestionariusze, ćwiczenia, zgromadzone materiały;
- ✓ Obserwacja

Scenariusze zajęć grupowych

Temat 1: Nasze oczekiwania

Cel: pobudzenie refleksji uczniów na temat planowania własnej przyszłości zawodowej oraz utrwalenie przekonania o konieczności podjęcia działań w tym kierunku.

Pojęcia:

Sukces

Sukces zawodowy i życiowy

Praca zawodowa

Planowanie

Umiejętności:

Samoocena

Formułowanie celów

Praca w grupie

Uczeń powinien:

- *Zrozumieć konieczność własnej kariery zawodowej*
- *Określać subiektywne i obiektywne znaczenie pojęć: sukces życiowy i zawodowy*
- *Rozpoznać przeszkody i czynniki sprzyjające realizacji planów zawodowych*
- *Ustalić zasady pracy w grupie*

Czas trwania: 45 minut

Przebieg zajęć:

1. Nauczyciel przedstawia uczniom ideę programu. Pyta o ich plany życiowe, dążenia aspiracje, co chcą robić po ukończeniu szkoły.
2. Nauczyciel proponuje ustalenie wspólnych zasad pracy grupowej, które będą obowiązywały na kolejnych spotkaniach. Działali uczniów na 2 kilkusobowe zespoły i proponuje, aby każdy z nich przedstawił swoją własną listę zasad. Prosi przedstawicieli zespołów o ich prezentację. Jeden z uczestników zapisuje propozycje na dużym arkuszu papieru. Nauczyciel po konsultacji z uczniami proponuje swoje zasady i po konsultacji z uczniami zapisują je na arkuszu. Zawsze można wprowadzić konieczne zmiany.
3. Nauczyciel proponuje uczniom zabawę „butelka eksperta”. Uczniowie siadają w kręgu, na środku leży butelka, która po jej zakręceniu wskazuje ucznia, który w roli eksperta dokończy zdanie: „Sukces to...”. uczniowie powtarzają kilkakrotnie tę czynność.

Każda opinia na ten temat jest ważna i dobra, nie ma złych odpowiedzi.

4. Nauczyciel rozdaje uczniom karty „Oś sukcesu”. Prosi, aby usiedli w dowolnym miejscu na sali i wyobrazili sobie jakąś sytuację w przyszłości, którą mogliby określić jako swój sukces. Na otrzymanej karcie wpisują:
 - Datę swoich urodzin
 - Dzisiejszą datę
 - Przewidywany termin osiągnięcia sukcesu

Zadaje uczniom następujące pytania pomocnicze:

Co z tego, co do chwili obecnej robiłem (-am), przeżyłem (-am), uzyskałem (-am), może sprzyjać osiągnięciu wyobrażonego sukcesu?

Co mogę zrobić, aby mój sukces stał się rzeczywistością, faktem?

Co mi jest do tego potrzebne?

Co może mi pomóc?

Czy przewiduję etapy w jego osiągnięciu? Jakie?

Czy dostrzegam trudności, przeszkody? Jakie? Jak zamierzasz sobie z nimi poradzić?

Następnie uczniowie opisują Oś sukcesu. Nie muszą nikomu pokazywać swojej kartki. Nauczyciel zachęca uczniów do podzielenia się swoimi uwagami, poglądami, spostrzeżeniami, wnioskami wynikającymi z wykonanego zadania. Świadomość stawianych sobie celów pogłębia się wraz ze wzrostem wiedzy o sobie.

Oś sukcesu

Data urodzin

data dzisiejsza

data sukcesu

Temat 2: Moje zasoby

Cel: zainspirowanie uczniów w kierunku pozytywnego myślenia o sobie i o innych ludziach.
Ćwiczenie umiejętności interpersonalnych poprzez granie ról.

Pojęcia

Emocje

Umiejętności interpersonalne

Komunikacja werbalna i niewerbalna

Osobiste zasoby

Umiejętności

Granie ról

Analizowanie zachowań

Obserwowanie

Samoocena

Kształtowanie pozytywnych relacji z innymi

Projekt „Droga do sukcesu” RPPD.03.01.02-20-0293/16 realizowany przez Powszechne Towarzystwo Oświatowe „Edukacja narodowa” im. Ks. Grzegorza Piramowicza w Białymstoku współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020

Praca w grupie

Uczeń powinien:

- *Zdobyć świadomość własnych stanów emocjonalnych oraz podstawową wiedzę o sposobach radzenia sobie z nimi*
- *Ćwiczyć umiejętność pozytywnego myślenia oraz mówienie o sobie i innych*
- *Odgrywając role pracowników, uświadomić sobie trudności, które mogą pojawić się w pierwszych dniach pracy, oraz zastanowić się nad sposobami ich przezwyciężania.*

Czas trwania: 45 minut

1. Podjęcie pracy zawodowej to jeden z tych momentów w życiu, w których przeżywamy i doświadczamy nowych sytuacji, którym nierzadko towarzyszą silne emocje. Czasami są one odczuwane jako pozytywne, a czasami jako negatywne. Odbierane pozytywnie sprzyjają budowaniu dobrych relacji z ludźmi, odebrane negatywnie mogą je utrudniać i dlatego ważna jest świadomość własnych stanów emocjonalnych oraz praca nad rozwijaniem umiejętności radzenia sobie z nimi.
2. Nauczyciel prosi uczniów, aby na kartkach wpisali nazwy różnych uczuć (tak wiele jak to możliwe). Gdy to zrobią, znakami „+” i „-”, powinni oznaczyć subiektywnie odczuwaną wartość emocjonalną wymienionych uczuć. Nauczyciel prosi, aby uczniowie policzyli swoje plusy i minusy, a następnie jeden z nich niech policzy, których jest więcej.
Możliwa jest dyskusja na temat uzyskanych wyników.
3. Nauczyciel rozdziela uczniom kartki samoprzylepne i prosi, aby wypisali najważniejsze uczucia towarzyszące im zwykle w nowych sytuacjach. Na każdej kartce wpisują nazwę jednego uczucia. Następnie prosi, aby pod nią narysowali twarz człowieka je przeżywającego. W tym czasie nauczyciel przykleja do ściany karty z rysunkami ilustrującymi różne rodzaje uczuć. Następnie prosi uczniów, aby przykleili swoje karteczki przy tych rysunkach, które w sposób najbardziej zbliżony ilustrują dane uczucia. Jeden z uczniów odczytuje nazwy uczuć pogrupowane wokół rysunków. Uczestnicy wspólnie wybierają jedno z określeń lub sformułowali nowe opisujące daną ilustrację. Każdy z nas w sposób indywidualny okazuje własne uczucia i emocje.
Pytanie podsumowujące: czemu miało służyć to zadanie?
4. **Co zazwyczaj robię, aby mieć dobre relacje z innymi ludźmi?** Nauczyciel inicjuje dyskusję, a następnie prosi, aby uczniowie zapisali i przedyskutowali swoje propozycje. Wykonują ćwiczenie dotyczące budowania pozytywnych relacji z ludźmi. Nauczyciel przedstawia działania sprzyjające budowaniu dobrych relacji z ludźmi.
5. Nauczyciel zaprasza chętnych uczniów do odegrania scenek
Scenka
Instrukcja dla nowo przyjętego pracownika: Jesteś nowo przyjętym pracownikiem. To Twój pierwszy dzień w pracy. Spróbuj dowiedzieć się jakie są oczekiwania współpracowników w stosunku do Ciebie.

Instrukcja dla pracownika pierwszego: „Nowy” nie interesuje Cię. Uważasz nawet, że jego obecność jest zbędna, gdyż będzie przeszkadzał Ci w pracy. Nie zwracaj na niego uwagi. Zapytany o coś odpowiadaj krótko i zdawkowo (Słucham, Nie, Tak, Nie wiem). Jeśli chcesz powiedzieć coś więcej, zwracaj się w stronę „pracownika drugiego”. Masz dużo pracy. Nie pozwól sobie przeszkadzać.

Instrukcja dla pracownika drugiego: traktuj „nowego” z sympatią i zainteresowaniem. Uważasz, że jego obecność może Cię odciążyć od wielu obowiązków. Jesteś zainteresowany tym, by się poczuł dobrze i jak najszybciej wdrożył się do pracy. Poza tym, wydaje Ci się sympatycznym człowiekiem. Udzielaj mu wyczerpujących odpowiedzi. Traktuj go z uwagą i staraj się otoczyć go opieką. Jego pojawienie się to także szansa dla Ciebie.

Pozostali uczestnicy obserwują obserwują umiejętności interpersonalne uczestników posługując się kartą, a następnie dyskutują o zaistniałej sytuacji.

Zaobserwuj	Nowo przyjęty pracownik	Pracownik pierwszy	Pracownik drugi
Czy prezentuje umiejętności niezbędne do budowania pozytywnych relacji? Jakiej?			
Czy demonstruje swoje możliwości, umiejętności? Jakiej?			
Czy i w jaki sposób przestrzega zasad dobrego wychowania?			
Inne uwagi			

6. Tworzenie pozytywnego wizerunku własnej osoby wpływa na budowanie pozytywnych relacji z innymi. Sprzyja temu świadomość swoich mocnych i słabych stron. Uczniowie uzupełniają następujące zdania:

- Jestem mistrzem w.....
- Ludzie mówią, że jestem dobry w.....
- Chciałbym być lepszy w.....
- Mogę być lepszy w.....
- Wiem, że jestem dobry w....
- Potrafię dobrze.....
- Mogę popracować nad....
- Jestem najlepszy w.....

Uczniowie podsumowują ćwiczenie rozmawiając w parach: co myśleli i czego doświadczyli, pisząc pozytywnie o sobie? Czy pozytywne myślenie o sobie jest łatwe czy trudne?

7. Nauczyciel rozdaje uczniom kartki papieru. Uczniowie przymocowują je do na plecach kolegi, a następnie każdy każdemu pisze na tych kartkach jedną cechę, która – jego zdaniem – jest mocną stroną właściciela kartki. Po zakończeniu zadania, bez zdejmowania kartek uczniowie odpowiadają na pytania: jak się czułeś, co myślałeś podczas pisania cech na tych kartkach? Czego doświadczają teraz gdy jeszcze nie wiedzą, co napisali o nich koledzy?

Następnie każdy uczeń czyta własną karteczkę i stara się opowiedzieć o przeżyciach towarzyszących mu przy czytaniu umieszczonych na nich informacji.

Podsumowanie

Nauczyciel pyta, co uczniowie czują otrzymując od innych pozytywne informacje o sobie?

Temat 3: Jak rozmawiać?

Cel: uświadomienie uczniom wagi doskonalenia umiejętności komunikowania się z innymi ludźmi. Ćwiczenia komunikacji werbalnej i niewerbalnej poprzez granie ról pracowników i pracodawców.

Pojęcia:

Komunikacja werbalna i niewerbalna

Stosunek pracy

Efektywność

Etyka

Parafraza

Umiejętności:

Granie ról

Obserwowanie

Prowadzenie rozmowy

Analizowanie zachowań

Samoocena

Praca w grupie

Uczeń powinien:

- *Rozpoznać i nazwać skuteczne i nieskuteczne sposoby komunikowania się ludzi między sobą*
- *Zrozumieć znaczenie umiejętności komunikowania się w kształtowaniu stosunków pomiędzy pracownikiem i pracodawcą*

Czas trwania: 45 minut

1. Nauczyciel pyta uczniów w jaki sposób komunikują się z innymi ludźmi?

2. Wprowadza pojęcia: komunikacja interpersonalna, komunikacja werbalna, komunikacja niewerbalna, nadawca, informacja, skuteczna komunikacja.
3. Przedstawia skuteczne i nieskuteczne sposoby komunikowania się.
4. Nauczyciel zaprasza uczniów do odegrania scenek. Prosi, aby ochotnicy dobrali się w pary. Rozdaje nalepki „szef” i „pracownik”. Następnie rozdaje kartoniki z instrukcjami do scenek. Pozostałe osoby obserwują typy komunikatów przekazywanych przez uczestników scenek: komunikaty werbalne i niewerbalne pracownika oraz komunikaty werbalne i niewerbalne szefa. Nauczyciel po każdej odegranej scenie pyta uczestników o to, co myśleli, co czuli, czego doświadczyli w trakcie odgrywania scenek, a obserwatorów o to, co zobaczyli, usłyszeli i zaobserwowali.

Scenka 1.

Pracownica: szef skrytykował Twój wygląd. Stwierdził, że przykro patrzeć na to, jak ciągle chodzisz w tej samej garsonce. Ty wiesz, że jest zawsze czysta i jej fason jest stosowny do miejsca, w którym pracujesz. Według Ciebie jest to jedyne Twoje ubranie, odpowiadające wymaganiom szefa, znanego z tego, że przywiązuje dużą wagę do wyglądu własnego i pracowników.

Szef: jesteś szefem. Bardzo ważny jest dla Ciebie wizerunek firmy. Dużą wagę przywiązujesz do wyglądu pracowników. Drażni Cię jedna pracownica, która od kilku miesięcy chodzi w tej samej garsonce. Już kontrahenci żartują na ten temat, robiąc uszczypliwe uwagi dotyczące płac w Twojej firmie. Wiesz, że pracownica jest zawsze schludnie ubrana, ale w końcu mogłaby to zmienić.

Scenka 2.

Pracownik: szef ma zastrzeżenia co do Twojej pracy. Zarzuca Ci, że spóźniłeś się z oddaniem ważnych sprawozdań. Ty wiesz, że polecił Ci wykonanie tych zadań tak późno, że niemożliwe było zebranie materiałów i opracowanie ich w terminie. To jest przecież bank każda operacja firmowa wymaga uwagi, a cóż dopiero opracowanie zbiorcze.

Szef: jesteś dyrektorem banku. Odpowiadasz za organizację pracy całej instytucji. Uważasz, że jeden z pracowników jest szczególnie niezorganizowany. Ostatnio nie dostarczył Ci w terminie ważnych sprawozdań. Inni nie zawiedli. Pracownik ten bardzo Cię zezłościł, bo skomplikował pracę. Przecież każdy wie, że określone terminy obowiązują wszystkich. Zastanawiasz się, czy nie obciążyć mu premii.

5. Uczniowie na przyklejonych 3 kartkach papieru zapisują pytania:
Które komunikaty werbalne i niewerbalne sprzyjały osiągnięciu porozumienia?
Które komunikaty werbalne i niewerbalne przeszkadzały w osiągnięciu porozumienia?
W jaki sposób umiejętności interpersonalne wpływały na przebieg komunikacji?

6. Uczniowie dobierają się w pary. „Jedynki” opowiadają historię, w której nie mogły porozumieć się z drugą osobą. Zadaniem „dwójki” jest jej wysłuchanie i jak najwierniejsze odtworzenie tego co powiedziała „jedynka”. „Dwójki” powinny starać się odtworzyć wszystko w miarę możliwości dosłownie, używając tych samych zwrotów, gestów, słów, w pierwszej osobie tak, jakby odtwarzała taśmę magnetofonową. „Jedynka” mówi przez 3 minuty, „dwójka” słucha i odtwarza. Po upływie czasu uczniowie zamieniają się rolami.

Po zakończeniu zadania uczniowie dyskutują w parach o tym, czy „odtworzenie” było wierne, czy też były jakieś nieścisłości. Po zakończeniu rozmów nauczyciel zadaje uczniom pytania:

- Czy to zadanie było łatwe czy trudne?
- Czy odtwarzanie trwało 3 minuty? A może krócej lub dłuższe?
- Czy wystąpiły jakieś czynniki zakłócające przekaz?

Podsumowanie:

Uczniowie na kolorowych karteczkach wpisuje nazwę jednego czynnika, który jego zdaniem zakłócał komunikację. Następnie segregują karteczki według wybranych kryteriów, np.: czynniki zewnętrzne czy wewnętrzne, subiektywne czy obiektywne. Następnie starają się nadać każdemu pakietowi jakąś nazwę.

Jak uczniowie oceniają zadanie i pracę?

Skutecznym sposobem komunikowania się i sprawdzania, czy dobrze rozumiemy rozmówcę, jest stosowanie parafrazy.

Temat 4: Wywieranie wpływu na innych

Cel: uświadomienie uczniom, że osiągnięcie sukcesu zawodowego zależy także od tego, w jaki sposób potrafią zaangażować innych w swoje działania poprzez uwzględnienie ich potrzeb i wyrażanie akceptacji dla ich dążeń.

Pojęcia:

Umiejętności interpersonalne

Akceptacja

Produktywność

Decyzje

Umiejętności:

Zadawanie pytań

Dyskusowanie

Słuchanie

Przekonywanie

Zachęcanie

Obserwowanie

Analizowanie zachowań

Uczeń powinien:

- *Przeanalizować swoje umiejętności interpersonalne*
- *Określać zachowania sprzyjające skutecznemu wywieraniu wpływu na innych*
- *Zrozumieć*
- *Znaczenie zadawania pytań otwartych oraz parafrazy*

Czas trwania: 45 minut

1. Nauczyciel pyta uczniów, jak oceniają swoje umiejętności wywierania wpływu na innych ludzi. Jakie są korzyści z wynikające z dobrych relacji z innymi ludźmi? Czy dobre relacje mogą Mec wpływ na osiągnięcie sukcesu zawodowego?
2. Uczestnicy spotkania dzielą się na 4 grupy: zwolennik tezy, przeciwnik tezy, obserwator zwolenników tezy, obserwator przeciwników tezy. Podejmują dyskusje na temat: **Skuteczna praca jest możliwa bez dobrych relacji z ludźmi.** w czasie poświęconym na przygotowanie się, uczniowie zbierają argumenty potwierdzające słuszność dokonanego wyboru. Następnie przedstawiciele każdej z grup krótko prezentują wypracowane stanowisko. Mówcy mogą prosić o wsparcie swoich kolegów z grupy. Obserwatorzy zwracają uwagę na te zachowania uczestników dyskusji, które świadczą o wywieraniu wpływu na innych. Uczniowie odpowiadają na następujące pytania:
Czy prowadzona dyskusja wpłynęła na zmianę ich stanowiska?
Jakie działania, argumenty, zachowania wpłynęły na ich decyzję?

Na zakończenie uczniowie na tablicy zapisują przykłady wymienionych zachowań, które wpływają na innych. Definiują termin wywieranie wpływu na innych.

Nauczyciel zachęca uczniów do podania kilku pozytywnych przykładów wywierania wpływu na ludzi – propozycje zapisywane są na tablicy. Skutecznym sposobem zwiększania efektywności komunikowania się jest **parafraza oraz pytania otwarte.**

3. Uczniowie dzielą się na trzyosobowe zespoły. Jedna osoba będzie obserwatorem pozostałych dwóch toczących spór. Nauczyciel zachęca uczniów do stosowania pytań otwartych i parafrazy oraz prezentowali zachowania sprzyjające wywieraniu wpływu. Propozycje sytuacji konfliktowych:
Rodzic żąda powrotu dziecka do domu w prze, którą ono uważa za zbyt wczesną
Rodzic ma zastrzeżenia w stosunku do kolegów, z którymi spotyka się dziecko
Dziecko ma pretensję do rodzica, który zbyt wiele pracuje i nie ma dla niego czasu
Rodzic nie wyraża zgody na podjęcie przez dziecko pracy w czasie wakacji
- Po rozmowie obserwatorzy przedstawiają zachowania, które wystąpiły podczas dyskusji.

4. Uczniowie dobierają się w pary i stosując parafrazę przeprowadzają rozmowę na temat **różnych aspektów wywierania wpływu na ludzi**. Chętni uczniowie prezentują na forum grupy umiejętności w stosowaniu parafrazy. Temat dowolny. Po zakończeniu ćwiczenia grupa omawia jego przebieg.

Temat 5: Praca w zespole

Cel: przybliżenie uczniom podstawowych zasad pracy w zespole

Pojęcia:

Grupa

Zespół

Praca w zespole

Podział pracy

Wydajność

Specjalizacja

Umiejętności:

Współpraca

Podjęcie decyzji

Krytyczne myślenie

Projektowanie

Kreatywność

Uczeń powinien:

- Uświadomić sobie znaczenie przyjmowania odpowiedzialności i dzielenia się nią z innymi;
- Rozpoznać czynniki hamujące i wyznaczające powodzenie wspólnego przedsięwzięcia
- Zrozumieć konieczność współpracy w celu pożądanego rezultatu

Czas trwania: 90 minut

1. Nauczyciel proponuje uczniom zabawę w „Maszynę”. Dzielą się na zespoły 5- lub 6 – osobowe. Ich zadaniem będzie skonstruowanie maszyny, która powinna spełniać 3 kryteria:

- Każda z osób wchodząca w skład zespołu ma być jej częścią
- Każda część składowa powinna łączyć się z innymi
- Każda część powinna być ruchoma i wydawać dźwięki

Uczniowie po kilku minutach prezentują wyniki swojej pracy. Pozostali uczniowie próbują odgadnąć nazwę i przeznaczenie maszyny. Po zakończeniu prezentacji następuje podsumowanie w ramach następujących pytań:

- W jaki sposób planowano wspólne działania?

- W jaki sposób przebiegała jego realizacja?
 - Które umiejętności interpersonalne sprzyjały realizacji zadania?
2. Nauczyciel prosi uczniów, aby wymienili nazwy rozmaitych zespołów ludzi, wykonujących różne zajęcia (np. zespół muzyczny, drużyna piłkarska, rada pedagogiczna). Uczniowie zapisują je na tablicy. Uczniowie dyskutują nad zagadnieniem: **Jak może przebiegać i od czego zależy praca w różnych zespołach?**
3. Uczniowie dzielą się na 5 – lub 6 – osobowe zespoły (inne niż w poprzednim ćwiczeniu). Każdy z nich będzie miał za zadanie dokonać wynalazku. Mają wymyślić, zaprojektować i wykonać ciekawy i oryginalny produkt, który zostanie oceniony według następujących kryteriów:
- Jednoznacznie wskazywać na swoje przeznaczenie
 - Składać się z kilku materiałów użytych do jego produkcji
 - Pokazać ruchome części.

Nauczyciel przygotowuje do wykorzystania następujące materiały: szpilki, gazety, arkusze papieru, kilka rolek papieru toaletowego, klej, taśma klejąca, nożyczki, spinacze biurowe, torba, pudełko, papier biały lub kolorowy. Uczniowie mogą wybrać lidera zespołu, specjalistę ds. estetyki produktu, specjalistę ds. reklamy itp. Jedną z osób w zespole wjedzie w skład jury oceniającego wykonane przedmioty. Uczniowie mają około 15 minut na wykonanie zadania. Kiedy wynalazki będą gotowe, uczniowie prezentują efekty swoich działań. Uczniowie powinni w trakcie prezentacji powinni wypowiedzieć się o swoim doświadczeniu współpracy w zespole. Można posłużyć się następującymi pytaniami:

- W jaki sposób podejmowali decyzje?
- Czy i w jaki sposób planowali pracę?
- Co zdecydowało o wyborze produktu?
- Jak przebiegało ich działanie? Czy współpracowali zgodnie? Kto projektował produkt?
- Czy mieli problemy z zaprojektowaniem i wykonaniem produktu? Jakie? W jaki sposób je rozwiązywali?
- Czy każdy członek zespołu pracował zgodnie ze swoimi zamierzeniami?
- Kto (lub co) zdecydował (-o) o ostatecznym efekcie pracy?
- Co im pomagało, a co przeszkadzało w pracy?
- Jakie emocje towarzyszyły im przy wykonywaniu zadania? Jak czują się po zakończeniu pracy?

Jurorzy oceniają funkcjonalność każdego wynalazku, jego oryginalność, użyteczność oraz celowość wykorzystania materiałów zastosowanych do jego wykonania.

4. Nauczyciel prosi uczniów aby wymienili jak najwięcej **cech charakteryzujących dobry zespół**. Jakiego rodzaju indywidualne uzdolnienia lub predyspozycje ujawniły się podczas pracy w zespołach. Każdy uczeń na kartce papieru podpisuje ją swoim imieniem. Nauczyciel zbiera kartki, miesza je, a następnie uczniowie je losują (w obrębie każdego zespołu). Na wylosowanej kartce odpowiadają na

pytanie: **co pozytywnego odkryłeś, zauważyłeś w osobie, która podpisała się na wylosowanej kartce?** Odpowiedzi powinny zawierać mocne strony kolegów. Następnie uczniowie zaginają kartkę w taki sposób, aby treść zapisu została zakryta, a widoczne pozostało imię osoby, której dotyczą obserwacje. Uczniowie wymieniają się kartkami do czasu aż udzielą informacji zwrotnej każdemu członkowi zespołu. Po zakończeniu zadania każdy z uczniów zapoznaje się z treścią zapisów na swojej kartce. Dzieli się odczuciami na temat uzyskanej informacji zwrotnej.

Podsumowanie:

Pracodawcy oczekują od podwładnych posiadania umiejętności pracy w zespole. Obok umiejętności budowania dobrych relacji z innymi oraz wpływania na innych jest ona istotnym składnikiem oczekiwań wobec pracowników, chociaż nie zawsze jest to formalnie sprecyzowane wymaganie.

Zajęcia indywidualne

Tę część dopisze Kasia Ambrożko

1. Koło życia
2. Test osobowości
3. Zasoby rynku pracy – znajomość rynku pracy, alternatywne wybory edukacyjne i zawodowe
4. Mój zawód – drogi dojścia do wymarzonej pracy i zawodu / film, ORE - zawody
5. Cv
6. Rozmowa kwalifikacyjna